

ΑΕΙΦΟΡΟΣ

Α Ν Α Π Τ Υ Ξ Η

ΤΕΥΧΟΣ Νο 54

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2013

Αριθμός Αδείας
01-5820

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Τοχ. Γραφείο ΔΩ. 14
Αριθμός Αδείας 281

Η Αγορά και η Αριστερά με κοινό στόχο

Περιεχόμενα

Αδιέξοδες και
εναλλακτικές πολιτικές
Σελ. 3

Δώστε μας δραστηριότητες
του ελληνικού Κράτους
Σελ. 7

«Λύση» και στο Κυπριακό
Θέλουν τώρα οι Βρυξέλες
Σελ. 8

Φυσικό αέριο... ενέργεια υπέρ
του περιβάλλοντος, με πολλούς τρόπους
Σελ. 10

Τεχνολογία οικονομικού
Οικολογικού τσιμέντου
Σελ. 12

240.000 τόνοι συγκομιδή
 στους μπλε κάδους το 2012
Σελ. 13

Πρωτοβουλία της ΕΕ
«Ο κόσμος όπως σου αρέσει»
Σελ. 14

editorial

Η γνώση των αιτίων
της χρηματοπιστωπι-
κής κρίσης και της
κρίσης χρέους στην
ευρωζώνη όπως και
οι εξελίξεις στην
Κύπρο ,
μαζί με την
υπεύθυνη
ενημέρωση
δίνουν
απαντή-
σεις σε
κρίσιμα
ερωτήματα
για την
επόμενη
μέρα.

ΑΕΙΦΩΡΟΣ
Α Ν Α Π Τ Υ Ξ Η

Τριμηνιαίο περιοδικό - Τεύχος 54
ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2013

Τιμή τεύχους 0,01

Εκδοση:

Επιστημονική Εταιρία Ανάπτυξης
της Περιφέρειας

Λ. Αλεξάνδρας 62 - 11473 Αθήνα

Τηλ: 210 8254308, Fax: 210 8250391

E-mail: epistyp@otenet.gr

www.aeiforos-anaptyxi.gr

www.aeiforos-anaptyxi.com.cy

Εκδότης - Διευθύντριας:

Γ.Π. Νέζης

Σύμβουλος Σύνταξης:

Μ. Κουρμπέλα

Νομικός Σύμβουλος:

Αντιγόνη Κίτσια

antikis@otenet.gr

Συνεργασίες:

Α. Χαράλαμπος, Δημ. Κλής

ΕΥΡΩΖΩΝΗ

Αδιέξοδες και εναλλακτικές πολιτικές

«Η Ευρωζώνη, θα εξακολουθεί ν' απειλείται από την κρίση χρέους όσο δεν στέκεται στο ύψος των περιστάσεων και δεν προωθεί μέτρα για να προστατευτεί και να εγγυηθεί τη συνοχή της. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να διασφαλίσει την αναπτυξιακή της διαδικασία, την κοινωνική της συνοχή και να ενδυναμώσει τη δημοκρατική της νομιμότητα.

Με το καταλυτικό αυτό συμπέρασμα, που ταυτόχρονα αποτελεί και μια υπεύθυνη πολιτική πρόταση, στην πρόσφατη ομιλία του («Η χρηματοπιστωτική κρίση και η κρίση χρέους στη Ευρωζώνη») ο καθηγητής Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας του Πάντειου Πανεπιστημίου κ. **Παναγιώτης Ρουμελιώτης**, εγκαινίασε πρόσφατα μια σειρά ειδικών διαλέξεων του συγκεκριμένου πανεπιστημίου με στόχο αναλύσεις προτάσεις ιδέες και την ανάπτυξη του διαλόγου για την αντιμετώπιση και την εξόδο από την κρίση. Μετά την ιδιαίτερα επιτυχημένη έκδοση του βιβλίου του «**Το άγνωστο παρασκήνιο της προσφυγής στο ΔΝΤ**» ο κ. Ρουμελιώτης δίνει για μια ακόμη φορά υπεύθυνες απαντήσεις αλλά και με το κύρος των αναλύσεων του τα απαραί-

*Του Παναγιώτη Ρουμελιώτη**

τητα επιστημονικά και πολιτικά επιχειρήματα ώστε «...να μεταφραστεί σε πράξη η «κοινωνική αλληλεγγύη» και να σταματήσουν οι κινήσεις και οι πολιτικές που οδηγούν σε περαιτέρω ύφεση, ανεργία, κοινωνικές αναταραχές και περιθωριοποίηση του Ευρωπαϊκού Νότου...».

Ειδικότερα στην ομιλία του ο καθηγητής κ. Π. Ρουμελιώτης και πρώην αναπληρωτής εκτελεστικός διευθυντής του ΔΝΤ, μεταξύ άλλων, τονίζει: Η χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008 και η ευρωκρίση χρέους του 2010 αντιμετωπίστηκαν από την Ευρωζώνη κυρίως με βάση τις νεοφιλελεύθερες συνταγές (δημοσιονομική πειθαρχία, εσωτερική υποτίμηση), που επιβλήθηκαν από την ισχυρότερη χώρα-μέλος της, τη Γερμανία. Οι πολιτικές αυτές οδήγησαν την Ευρωζώνη και την ΕΕ σε ύφεση και είχαν σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις και στην παγκόσμια οικονομία.

Η ΕΕ και η Ευρωζώνη βρέθηκαν απροετοίμαστες ν' αντιμετωπίσουν έγκαιρα και αποτελεσματικά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008, που ξεκίνησε από τις ΗΠΑ, και την ευρωκρίση χρέους, που εκδηλώθηκε πρώτα στην Ελλάδα. Κι αυτό επειδή η Ευρωζώνη και η ΕΕ γενικότερα δεν είχαν προετοιμάσει τους απαραίτητους προληπτικούς και παρεμβατικούς μηχανισμούς προστασίας από τέτοιες κρίσεις. Η πεισματική άποψη ορισμένων σκληροπυρηνικών χωρών-μελών της Ευρωζώνης (Γερμανία, Ολλανδία, Αυστρία, Φιλανδία) ότι η ευρωκρίση χρέους ήταν αποτέλεσμα της αλόγιστης πολιτικής των χωρών του Ευρωπαϊκού Νότου, που δεν εφάρμοσαν τους κανόνες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, και ότι για το λόγο αυτό έπρεπε να αυστηροποιηθούν οι κανόνες αυτοί, καθώς και να αποκατασταθεί η ανταγωνιστικότητά τους με εσωτερική υποτίμηση, οδήγησαν την ΕΕ σε ύφεση.

Η αντίθεση του σκληρού πυρήνα της Ευρωζώνης (Γερμανία, Ολλανδία, Αυστρία, Φιλανδία) στην άσκηση μιας περισσότερο ευέλικτης πολιτικής όσον αφορά τη συναλλαγματική ισοτιμία του ευρώ έναντι του γιεν και του δολαρίου –που είναι αποτέλεσμα και της συσσώρευσης εμπορικών πλεονασμάτων από τη Γερμανία και τους συμμάχους της–, σε μία περίοδο που οι άλλοι δύο οικονομικοί πόλοι –ΗΠΑ και Ιαπωνία– ευνοούν με τις νομισματικές πολιτικές τους την υποτίμηση των νομισμάτων τους έναντι του ευρώ, αναίρει την προσπάθεια των νότιων

χωρών της Ευρωζώνης για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους, τις εξαγωγές τους και κατ' επέκταση την αναπτυξιακή τους προοπτική.

Επίσης, η επιμονή των πλεονασματικών χωρών της Ευρωζώνης να μην εφαρμόσουν μια περισσότερο επεκτατική δημοσιονομική και εισοδηματική πολιτική, που θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση των εισαγωγών τους από τις ελλειμματικές χώρες της Ευρωζώνης, παρεμποδίζει την προσπάθεια των τελευταίων να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά την ύφεση. Στο σημείο αυτό είναι σκόπιμο ν' αναφερθεί ότι τα ¾ του γερμανικού εμπορικού πλεονάσματος οφείλεται σε συναλλαγές με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης και της υπόλοιπης ΕΕ.

Οι πολιτικές αυτές όμως που προωθούνται στην Ευρωζώνη από τη Γερμανία και τους συμμάχους της θυμίζουν την εποχή της μεγάλης κρίσης του 1929-33, όταν ο μεν Αμερικανός Πρόεδρος Roosevelt προσπάθησε, όπως σήμερα ο Πρόεδρος Obama, ως ένα ορισμένο βαθμό, να στηρίξει την αναθέρμανση της οικονομίας των ΗΠΑ με την πολιτική του New Deal, ενώ ο καγκελάριος της Γερμανίας Η. Brüning, εφαρμόζοντας μια πολιτική σκληρής λιτότητας, οδήγησε την οικονομία της χώρας και εκείνη της Ευρώπης σε βαθιά ύφεση, ανεργία, χρέη και τελικά στην άνοδο του Χίτλερ στην εξουσία και στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Μπορεί ακόμα να συμβεί στην Ευρωζώνη ό, τι και στο Ηνωμένο Βασίλειο μεταξύ των δύο μεγάλων πολέμων. Συγκεκριμένα, η χώρα αυτή εφάρμοσε μια πολιτική δημοσιονομικής πειθαρχίας, εσωτερικής υποτίμησης και αυστηρής νομισματικής πολιτικής (υψηλά επιτόκια) μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, προκειμένου ν' αντιμετωπίσει το πολύ υψηλό δημόσιο χρέος της (140% του ΑΕΠ) και πληθωρισμό και να διατηρήσει τον κανόνα χρυσού (σταθερή ισοτιμία της λίρας έναντι του χρυσού). Το Ηνωμένο Βασίλειο κατάφερε από τη μια μεριά να πραγματοποιήσει πρωτογενή πλεόνασμα 7% του ΑΕΠ για σχεδόν μια δεκαετία, αλλά καθηλώθηκαν οι ρυθμοί ανάπτυξης της οικονομίας σε χαμηλά επίπεδα (0,5% ετησίως), ενώ η ανεργία και το χρέος (170%-190% του ΑΕΠ) εκπνάχθηκαν σε υψηλά επίπεδα.

Σ' αυτή την κατάσταση κινδυνεύουν να βρεθούν οι νότιες χώρες-μέλη της Ευρωζώνης αν συνεχιστεί η πολιτική της δημοσιονομικής προσαρμογής και λιτότητας, λόγω και της φυγής κεφαλαίων από το Νότο προς το Βορρά και των υψηλών επιτοκίων αναχρηματοδότησης του

Το θέμα

Ο καθηγητής Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας του Πάντειου Πανεπιστημίου κ. Παναγιώτης Ρουμελιώτης

χρέους τους, καθώς και της τάσης του ιδιωτικού τομέα σε τέτοιες περιστάσεις, όπως είχε επισημάνει ο Αμερικανός οικονομολόγος Minsky, να μειώσει την έκθεσή του σε χρέη ταυτόχρονα με το δημόσιο τομέα (απομόχλευση). Έτσι οι χώρες αυτές είτε θα πρέπει να εγκαταλείψουν το ευρώ είτε να στηριχτεί η ανάπτυξη της οικονομίας τους με ευέλικτες δημοσιονομικές, νομισματικές και αναπτυξιακές πολιτικές.

Ωστόσο η Γερμανία επικαλείται την εμπειρία της από τις δεκαετίες του 1990 και του 2000, όταν αναγκάστηκε να εφαρμόσει με επιτυχία πολιτικές δημοσιονομικής πειθαρχίας και εσωτερικής υποτίμησης και να αντιμετωπίσει την απόλυτη ανταγωνιστικότητα και το βάρος της ενοποίησής της.

Συγκεκριμένα, η ενοποίηση της χώρας αυτής είχε υψηλό κόστος. Η χώρα έχανε συνεχώς την ανταγωνιστικότητά της. Το πρόβλημα αντιμετωπίστηκε αρχικά με μετεγκαταστάσεις γερμανικών βιομηχανιών σε χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Στη συνέχεια, ο καγκελάριος Gerhard Schröder εφάρμοσε την Agenda 2010, που προκάλεσε τη δραματική μείωση μισθών, περιορίζοντας έτσι την εσωτερική κατανάλωση και το κόστος παραγωγής και βελτιώσε την ανταγωνιστικότητα των γερμανικών προϊόντων και τις επιδόσεις των γερμανικών εξαγωγικών επιχειρήσεων. Η καγκελάριος Angela Merkel συνέχισε την ίδια πολιτική μετά το 2007. Ενώ όμως η πολιτική αυτή, που είχε σοβαρό κοινωνικό κόστος, κατέστησε τη Γερμανία την πλέον ανταγωνιστική χώρα στην Ευρώπη και τη βοήθησε να πραγματοποιήσει εντυπωσιακά εμπορικά πλεονάσματα (1.740 δισ. ευρώ), έπληξε τις νότιες χώρες της Ευρώπης που συσσωρεύσαν εμπορικά ελλείμματα κατά την ίδια περίοδο (800 δισ. ευρώ η Ισπανία, 430 δισ. ευρώ η Ιταλία, 270 δισ. ευρώ η Ελλάδα, 200 δισ. ευρώ η Πορτογαλία, 210 δισ. ευρώ η Γαλλία). Ειδικότερα, ενώ στη Γερμανία συρρικνώθηκαν οι μισθοί και οι συντάξεις και γενικότερα τα εισοδήματα και η ζήτηση, τα 2/3 των αποταμιεύσεων στις γερμανικές τράπεζες κατευθύνθηκαν κυρίως στη Νότια Ευρώπη και χρησιμοποιήθηκαν ως πιστώσεις προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά για να στηριχτεί κυρίως η κατανάλωση και οι επενδύσεις στις χώρες αυτές. Η αυξημένη κατανάλωση και επένδυση στις τελευταίες οδήγησε σε αύξηση των εισαγωγών τους και ενίοχως τις γερμανικές εξαγωγές, ενώ ταυτόχρονα επιδεινώνονταν η ανταγωνιστικότητα των νότιων χωρών, λόγω της αύξησης των μισθών. Μετά την καθιέρωση του ευρώ, απομακρύνθηκε ο συναλλαγματικός κίνδυνος στην Ευρώπη και τα επόκια μειώθηκαν σημαντικά, καθιστώντας ευκολότερο το δανεισμό των νότιων χωρών της Ευρώπης. Έτσι αυξήθηκε το δημόσιο και ιδιωτικό χρέος των χωρών αυτών. Η ανταγωνιστικότητα των νότιων χωρών συνέχισε να διολιθαίνεται.

Είναι τελείως υποκριτικό να υποστηρίζει σήμερα η Γερμανία και οι άλλες χώρες του σκληρού πυρήνα της Ευρώπης ότι την ευθύνη για την κρίση χρέους έχουν μόνο οι χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου που υπερχρεώθηκαν. Χωρίς

την υπερχρέωση αυτή η Γερμανία δεν θα μπορούσε να στηρίξει την ανάπτυξη της μέσα από την αύξηση των εξαγωγών της και να πραγματοποιήσει τα εμπορικά της πλεονάσματα.

Ορισμένοι οικονομικοί και ακαδημαϊκοί κύκλοι στη Γερμανία υποστηρίζουν ότι δεν πρέπει να πληρώσει η χώρα τους το κόστος της αλόγιστης οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής του Ευρωπαϊκού Νότου. Ταυτόχρονα εμφανίζουν τη χώρα τους ως θύμα, προβάλλοντας το επιχείρημα ότι η Γερμανία θα μπορούσε να χάσει 771 δισ. ευρώ (30% του ΑΕΠ) σε περίπτωση που η Ιταλία, η Ιρλανδία, η Πορτογαλία, η Ισπανία και η Ελλάδα αναγκαστούν να αποχωρίσουν από την Ευρώπη. Δεν αναφέρουν βέβαια ότι η χώρα τους έχει συσσωρεύσει εμπορικά πλεονάσματα 1.740 δισ. ευρώ, τα 2/3 των οποίων σε βάρος των νότιων χωρών της Ευρώπης και της υπόλοιπης Ευρώπης.

Οι γερμανικοί αυτοί κύκλοι αναγνωρίζουν μιν ότι μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο η χώρα τους στηρίχτηκε οικονομικά από το σχέδιο Μάρσαλ, αλλά η βοήθεια αυτή δεν ξεπέρασε το 5% του ΑΕΠ της χώρας τους. Αν στη βοήθεια αυτή προστεθεί και η διαγραφή του 50% του χρέους της Γερμανίας που αποφασίστηκε στο πλαίσιο της συμφωνίας του Λονδίνου το 1953, τότε η συνολική βοήθεια φτάνει στο 22% του ΑΕΠ της. Αντίθετα οι ίδιοι κύκλοι υπογραμμίζουν ότι στην ελληνική περίπτωση, σήμερα, οι χώρες της ΕΕ παραχώρησαν στην Ελλάδα δάνεια ύψους 460 δισ. ευρώ (235 % του ΑΕΠ) και διαγράφηκε χρέος 127 δισ. ευρώ (65% του ΑΕΠ).

Ωστόσο πρέπει να επισημανθεί ότι τα δάνεια προς την Ελλάδα είναι ενυπόθηκα με περιουσία του ελληνικού δημοσίου και δεν αποτελούν δωρεάν βοήθεια, όπως με το Σχέδιο Μάρσαλ (πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι η συνολική βοήθεια του Σχεδίου Μάρσαλ στην Ευρώπη ανήλθε σε 13,3 δισ. \$ από τα οποία 11,8 δισ. \$ ήταν δωρεάν βοήθεια και μόλις 1,5 δισ. \$ δάνεια. Ειδικότερα η Γερμανία εισέπραξε συνολικά στα πλαίσια του προγράμματος αυτού 1,39 δισ. \$ από τα οποία 1,17 δισ. \$ ήταν δωρεάν βοήθεια και μόνο 216 εκ. \$ ήταν δάνεια)(5). Επίσης η διαγραφή του ελληνικού χρέους (PSI) αφορούσε ιδιώτες ομολογιούχους και όχι κρατικούς φορείς όπως στην περίπτωση της Γερμανίας. Αντίθετα, η τελευταία αρνήθηκε να επιτρέψει τη μείωση του χρέους της Ελλάδας απέναντι σε επίσημους-κρατικούς φορείς και να καταστεί έγκαιρα το χρέος αυτό θιώσιμο, όπως υποστήριζε το ΔΝΤ. Μόνο κάτω από την απειλή του ΔΝΤ ότι δεν θα μπορούσε να συνεχίσει τη χρηματοδότηση της Ελλάδας, εφόσον δεν καταστεί το χρέος της Ελλάδας θιώσιμο μέσα από ένα νέο κούρεμά του, δέχτηκε τελικά η Γερμανία να αποδεχτεί την προοπτική αυτή, με την προϋπόθεση όμως ότι η Ελλάδα θα συμμορφωθεί με τους όρους του Μνημονίου. Η καθυστέρηση τόσο όσον αφορά την πρώτη και δεύτερη μείωση του χρέους προς ιδιώτες ομολογιούχους (PSI), όσο και η επερχόμενη απέναντι κρατικών φορέων (OSI) είχε και θα έχει σημαντικές αρνητικές συνέπειες στην ελληνική

οικονομία και ιδιαίτερα έχει προκαλέσει βίαιη ύφεση και έκρηξη της ανεργίας με τεράστιο κοινωνικό κόστος.

Η πολιτική της αυστηρότερης δημοσιονομικής πειθαρχίας (π.χ. υιοθέτηση του κανόνα για μηδενικό δημοσιονομικό έλλειμμα) και της εσωτερικής υποτίμησης από την Ευρώπη έχει καταδικάσει τις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου αλλά και της Ευρώπης γενικότερα σε σοβαρή ύφεση, χωρίς ταυτόχρονα να επιτυγχάνεται ο στόχος της μείωσης του δημόσιου χρέους. Έτσι, παραμένει ο κίνδυνος διάσπασης της Ευρώπης.

Συγκεκριμένα, αν η Γερμανία και οι σύμμαχοί της εξακολουθήσουν να θεωρούν ότι το πρόβλημα της Ευρώπης συνίσταται μόνο στην έλλειψη δημοσιονομικής πειθαρχίας από ορισμένες χώρες της Ευρώπης, κυρίως τις νότιες, και ότι η λύση του είναι η αυστηροποίηση των κανόνων και του μηχανισμού εποπτείας, τότε οι ευάλωτες χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου κινδυνεύουν να μετατραπούν, λόγω και της πολιτικής εσωτερικής υποτίμησης και λιτότητας που εφαρμόζουν, σε απέραντες ζώνες ύφεσης και ανεργίας που δεν οδηγούν σε μείωση του δημόσιου χρέους τους. Για να αποφευχθεί μια τέτοια κατάσταση θα πρέπει οι χώρες αυτές να στηριχτούν από μία ευέλικτη νομισματική και συναλλαγματική πολιτική και από έναν ουσιαστικό κοινοτικό αναπτυξιακό μηχανισμό αλληλεγγύης της Ευρώπης. Διαφορετικά θα αναγκαστούν να εγκαταλείψουν το ευρώ.

Ενδεικτικό παράδειγμα της έλλειψης ενός τέτοιου μηχανισμού αλληλεγγύης και διόρθωσης των ανισορροπιών στην ΕΕ είναι η πρόσφατη απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για μείωση των πόρων του κοινοτικού προϋπολογισμού για την περίοδο 2014-2020 στο 1% του κοινοτικού ΑΕΠ σε δεσμεύσεις και 0,95% σε πληρωμές. Η μείωση αυτή φθάνει στο 4,5% σε σχέση με τον προϋπολογισμό της περιόδου 2007-2013. Βέβαια το βασικό επιχείρημα με το οποίο αντικρούουν την κριτική που τους ασκείται οι συντηρητικές κυβερνήσεις της ΕΕ είναι ότι με λιγότερους κοινοτικούς πόρους μπορεί η Ευρώπη να πετύχει καλύτερα αποτελέσματα.

Δύσκολα οι χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου θα μπορέσουν να αντέξουν οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά την παραμονή τους στην Ευρώπη κάτω από τις σημερινές συνθήκες. Μια τυχόν διάσπαση της Ευρώπης θα μπορούσε να προκαλέσει σοβαρούς οικονομικούς και γεωστρατηγικούς τριγμούς στα θεμέλια της ίδιας της ΕΕ, με απρόβλεπτες συνέπειες για την Ευρώπη αλλά και τον υπόλοιπο κόσμο.

Η χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008, που ξεκίνησε από τις ΗΠΑ και ήταν αποτέλεσμα της άκρατης κερδοσκοπικής εξέλιξης του μοχλευμένου χρηματοπιστωτικού συστήματος –ως απόρροια της σταδιακής απορρύθμισης των αγορών αυτών στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης–, μεταδόθηκε άμεσα στην ΕΕ και ειδικότερα κλόνισε τις ευρωπαϊκές τράπεζες.

Συγκεκριμένα, όταν ξέσπασε η φούσκα των πηλοποιημένων στεγαστικών δανείων, οι χώρες-μέλη της ΕΕ αναγκάστηκαν να στηρίξουν τις τράπεζές τους με φορολογικούς πόρους. Έτσι

αυξήθηκαν οι κρατικές δαπάνες, ενώ η ύφεση που προκλήθηκε από την τραπεζική κρίση οδήγησε σε μείωση των φορολογικών εσόδων. Έτσι τα δημοσιονομικά ελλείμματα αυξήθηκαν, όπως και το δημόσιο χρέος των κρατών-μελών της Ευρωζώνης και της ΕΕ γενικότερα. Επειδή οι χώρες αυτές αναχρηματοδοτούν το δημόσιο χρέος τους κυρίως μέσα από τις χρηματοπιστωτικές αγορές (π.χ. τράπεζες), η εκτόξευση του χρέους, σε συνδυασμό με την επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας, είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθούν τα ρίσκα αναχρηματοδότησης του χρέους και τα επιτόκια δανεισμού των χωρών της Ευρωζώνης...

...Η καθυστέρηση με την οποία αντέδρασε η Ευρωζώνη, η άρνηση των σκληροπυρηνικών χωρών-μελών της να στηρίξουν άμεσα την Ελλάδα, πριν λάσει την πρόσβαση της στις αγορές, αλλά και οι ολιγωρίες της τότε ελληνικής κυβέρνησης οδήγησαν σε αποκλεισμό της χώρας μας από τις αγορές και σε επιμόλυνση και των άλλων εύλωτων χωρών της Ευρωζώνης (π.χ. αύξηση επιτοκίων δανεισμού τους). Χρειάστηκαν πολύμηνες συζητήσεις για τη σύσταση του διακρατικού μηχανισμού στήριξης της Ελλάδας, του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΜΧΣ) και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης (ΕΜΣ). Ως αντίλλαγμα για την υιοθέτηση των μηχανισμών αυτών ο σκληρός πυρήνας της Ευρωζώνης απαίτησε προηγουμένως από τους άλλους εταίρους της Ευρωζώνης να αποδεχτούν την αυστηροποίηση των δημοσιονομικών κανόνων (κανόνες μηδενικού δημοσιονομικού ελλείμματος) και εποπείας της εφαρμογής τους. Επίσης επέβαλε στους εταίρους της την εμπλοκή του ΔΝΤ στα προγράμματα δημοσιονομικής προσαρμογής και εσωτερικής υποτίμησης που αποτελούν προϋπόθεση για τη χρηματοδοτική στήριξη των χωρών της Ευρωζώνης.

Κάτω από τις συνθήκες αυτές εντάχθηκε αρχικά η Ελλάδα (Μάιος 2010) και στη συνέχεια η Ιρλανδία (Δεκέμβριος 2010) και τέλος η Πορτογαλία (Μάιος 2011) στα προγράμματα της ονομαζόμενης Τρόικας (Ευρωπαϊκής Επιτροπής/ΕΚΤ/ΔΝΤ). Έτσι ο ΕΜΧΣ και το ΔΝΤ δεσμεύουν πόρους για τις τρεις αυτές χώρες, που μαζί με εκείνους της ΕΚΤ φτάνουν τα 2.200 δισ. ευρώ για τη στήριξη των τραπεζών τους.

Ταυτόχρονα όμως οι σκληροπυρηνικοί της Ευρωζώνης απείλησαν ότι, εφόσον οι χώρες, κυρίως η Ελλάδα, που στηρίζονται οικονομικά από τον ΕΜΧΣ δεν υλοποιήσουν τους στόχους των προγραμμάτων τους, τότε η μόνη λύση γι' αυτές θα ήταν η έξοδος από την Ευρωζώνη. Οι απειλές και οι δηλώσεις αυτές όχι μόνο δεν βοήθησαν τη σταθεροποίηση της Ευρωζώνης, αλλά αντίθετα υπονόμισαν και τις υπόλοιπες εύλωτες χώρες του Νότου, Ιταλία και Ισπανία, που βρέθηκαν πολύ κοντά στην αδυναμία να εξασφαλίσουν την αναχρηματοδότηση του χρέους τους με ανεκτά επιτόκια.

Μπροστά στον κίνδυνο αυτό, που θα απειλούσε δυνητικά και τις ίδιες τις χώρες-μέλη του σκληρού πυρήνα, λόγω της έκθεσης των τρα-

pezών τους σε ομολογα όχι μόνο του ελληνικού δημοσίου αλλά και των υπόλοιπων νότιων χωρών της Ευρωζώνης, οι σκληροπυρηνικές χώρες άρχισαν να υποστηρίζουν την ανάγκη διασφάλισης της συνοχής της Ευρωζώνης. Ωστόσο, επιδιώκουν την ελαχιστοποίηση του κόστους γι' αυτές από τη χρηματοδοτική στήριξη των χωρών του Ευρωπαϊκού Νότου. Έτσι η αύξηση των πόρων του ΕΜΧΣ και στη συνέχεια του ΕΜΣ έγιναν με το σταγονόμετρο. Οι πόροι του ΕΜΧΣ καθορίστηκαν στα 400 δισ. ευρώ και του ΕΜΣ στα 700 δισ. ευρώ, ενώ μόνο το δημόσιο χρέος της Ιταλίας και Ισπανίας ξεπερνά τα 2,8 τρις. ευρώ. Έτσι σε περίπτωση μιας πιθανής μελλοντικής ύφεσης αναχρηματοδότησης του χρέους των δύο αυτών χωρών, ο ΕΜΣ δεν θα διαθέτει επαρκείς πόρους για να στηρίξει την Ιταλία και την Ισπανία, λόγω και της έκθεσής του σε Ελλάδα, Ιρλανδία και Πορτογαλία.

Ωστόσο, θετική θεωρείται η στάση της ΕΚΤ που στήριξε τη ρευστότητα των ευρωπαϊκών τραπεζών με περίπου 1.000 δισ. ευρώ και πολύ χαμηλό επιτόκιο (1%). Επίσης η ΕΚΤ προχώρησε στην αγορά κρατικών ομολόγων από τη δευτερογενή αγορά (σε αντίθεση με τη Federal Reserve και την Τράπεζα της Αγγλίας που παρεμβαίνουν και στην πρωτογενή αγορά κρατικών ομολόγων των χωρών τους και επιστρέφουν τους τόκους που εισπράτουν από τα ομολογα αυτά στις κυβερνήσεις τους). Επίσης ο νέος πρόεδρος της ΕΚΤ, Ντράγκι, δήλωσε ότι θα κάνει οτιδήποτε προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή του ευρώ. Ταυτόχρονα, πρόωθησε, παρά τις αντιδράσεις της Bundesbank, την αγορά απεριόριστων ομολόγων τριετούς διάρκειας χωρών-μελών της Ευρωζώνης που θα αντιμετωπίζουν πρόβλημα αναχρηματοδότησης του χρέους τους, με την προϋπόθεση όμως ότι οι τελευταίες θα εντάσσονται σε προγράμματα δημοσιονομικής προσαρμογής και εσωτερικής υποτίμησης της Τρόικας...

...Αργά ή γρήγορα ο σκληρός πυρήνας της Ευρωζώνης θα πρέπει να επιλέξει τι του συμφέρει: η διάλυση της Ευρωζώνης ή η καθιέρωση αποτελεσματικών πολιτικών και μηχανισμών πρόληψης και αντιμετώπισης των δυνητικών κρίσεων για την εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας και συνοχής της Ευρωζώνης; Τα μέτρα που έχουν ληφθεί μέχρι σήμερα όχι μόνο δεν προστατεύουν την Ευρωζώνη από μελλοντικές κρίσεις, αλλά την οδηγούν σε οι-

κονομικό μαρασμό. Ειδικότερα, όλοι αναγνωρίζουν ότι για ν' αποφευχθεί μια νέα τραπεζική κρίση και η μετάδοσή της εκ νέου στη δημοσιονομική σφαίρα, όπως έγινε το 2007-2008, πρέπει να οικοδομηθεί ένα αποτελεσματικό τοίχος προστασίας μεταξύ του τραπεζικού και του δημοσιονομικού τομέα. Η απάντηση της ΕΕ στο πρόβλημα αυτό ήταν η πρόωθηση της Τραπεζικής Ένωσης. Έτσι οι τράπεζες θα μπορούν να χρηματοδοτούνται απευθείας από το ΕΜΣ και όχι μέσω των κυβερνήσεων των χωρών προελευσής τους, ώστε να μην επιβαρύνεται το δημόσιο χρέος. Όμως, πέρα από το ερώτημα αν επαρκούν οι πόροι του ΕΜΣ για ν' αντιμετωπίσουν μια νέα τραπεζική κρίση τύπου 2007-2008, είχε τεθεί θέμα αιρεσιμότητας για τις χώρες που θα απολαμβάνουν του νέου αυτού μέσου τραπεζικής στήριξης. Η Ισπανία, για παράδειγμα, αρνήθηκε να υπαχθεί σε πρόγραμμα της Τρόικας προκειμένου να στηριχθούν απευθείας οι τράπεζές της από τον ΕΜΣ. Επίσης ο ΕΜΣ θα δανείζεται από τις αγορές με υψηλότερο επιτόκιο από εκείνο της ΕΚΤ, προκειμένου να στηρίξει τις ευρωπαϊκές τράπεζες.

Όπως προκύπτει από την προηγούμενη ανάλυση, η Ευρωζώνη έχει ν' αντιμετωπίσει τις προκλήσεις:

1. των δημοσιονομικών ανισορροπιών,
2. των ανισορροπιών στο ισοζύγιο πληρωμών,
3. των δυνητικών κρίσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα και
4. της ομαλούς αναπτυξιακής της πορείας.

Οι δύο πρώτες προκλήσεις θα μπορούσαν ν' αντιμετωπιστούν ενιαία. Δηλαδή η δημοσιονομική προσαρμογή των χωρών με δημοσιονομικά ελλείμματα και υψηλό χρέος θα πρέπει ν' αντισταθμίζεται με περισσότερο ευέλικτες και επεκτατικές δημοσιονομικές και εισοδηματικές πολιτικές από τις χώρες με μικρά ελλείμματα και δημόσιο χρέος. Έτσι θα ήταν δυνατό ν' αμβλυθούν οι υφεσιακές συνέπειες στις πρώτες και να αποκατασταθεί η ανταγωνιστικότητά τους. Για το σκοπό αυτό θα απαιτηθεί η πρόωθηση της οικονομικής και πολιτικής ένωσης της Ευρωζώνης, ώστε να υπάρξει ένας κεντρικός προϋπολογισμός και συντονισμένη οικονομική πολιτική, όπως πρότειναν ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μ. Barosso και ο πρώην πρόεδρος του Eurogroup J. C. Juncker,

που θα πρέπει να συμπληρωθούν με την ενίσχυση των μηχανισμών προστασίας των κρατών-μελών της από τις διακυμάνσεις των αγορών και της οικονομικής συγκυρίας. Η πλήρης ή μερική αμοιβαιοποίηση του χρέους, όπως προτείνει ο Γάλλος Πρόεδρος F. Hollande, θα μπορούσε να συμβάλει στη διαπίρρηση των επιτοκίων δανεισμού της Ευρωζώνης σε χαμηλά επίπεδα. Ωστόσο η χρηματοδοτική εμβέλεια του ΕΜΣ θα πρέπει να είναι πειστική για τις αγορές. Σε περιόδους κρίσης ο ΕΜΣ θα μπορούσε να χρηματοδοτείται απεριόριστα από την ΕΚΤ με το ίδιο επιτόκιο που δανείζει η τελευταία τις τράπεζες ή η ΕΚΤ να μπορεί ν' αγοράζει κρατικά ομόλογα από την πρωτογενή αγορά, όπως κάνουν η Fed και η Τράπεζα της Αγγλίας. Τέλος, η ΕΚΤ θα πρέπει να εντάξει τη συναλλαγματική πολιτική στην ευρύτερη της πολιτική, ώστε ν' αποφεύγεται η υπερτίμηση του ευρώ σε σχέση με το δολάριο και το γεν. Η δημοσιονομική σφαίρα θα πρέπει να στεγανοποιηθεί και να αποτραπεί στο μέλλον η επιμόλυνση και εξασθένισή της από μελλοντικές τραπεζικές κρίσεις. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί εφόσον ο ΕΜΣ θα κάλυπτε απευθείας και απεριόριστα τις ανάγκες ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών που απειλούνται με κατάρρευση, ώστε να μην επιβαρύνονται οι κρατικοί προϋπολογισμοί. Για να συμβεί όμως αυτό θα πρέπει ο ΕΜΣ να διαθέτει επαρκείς πόρους που θα μπορούσαν να καλυφθούν από την ΕΚΤ ή τα κράτη. Στο βαθμό που η μόχλευση των Ευρωπαϊκών Τραπεζών είναι πολύ υψηλή (151% του ΑΕΠ στη Γερμανία, 350% στη Γαλλία, 220% στην Ισπανία), τα κεφάλαια του ΕΜΣ θα πρέπει να καθοριστούν σε πολύ μεγαλύτερο επίπεδο των 700 δισ. ευρώ που διαθέτει σήμερα ο ΕΜΣ. Επίσης στα πλαίσια της Τραπεζικής Ένωσης θα πρέπει να υπάρξει μηχανισμός εγγύησης των τραπεζικών καταθέσεων, ώστε ν' αποφεύγεται ο τραπεζικός πανικός (bank run) σε περιπτώσεις κρίσεων του τραπεζικού συστήματος. Η υπερβολική μόχλευση του τραπεζικού συστήματος θα πρέπει επίσης να ελέγχεται εφόσον κινδυνεύει να οδηγήσει σε αδυναμία αντιμετώπισης μιας τραπεζικής κρίσης. Στο σημείο αυτό είναι σκόπιμο να υπογραμμιστεί ότι από τα 8 τρις. ευρώ που είναι ο ισολογισμός των γαλλι-

κών τραπεζών, μόνο το 10% του ποσού αυτού πηγαίνει σε χρηματοδοτήσεις επιχειρήσεων και το 12% των νοικοκυριών. Με το υπόλοιπο ποσό χρηματοδοτούνται δραστηριότητες αγορών (π.χ. κερδοσκοπικές δραστηριότητες των τραπεζών είτε για λογαριασμό τρίτων είτε για λογαριασμό τους) που θέτουν σε κίνδυνο τις αποταμιεύσεις των καταθετών. Έτσι υπάρχει πρόβλημα στην επαρκή χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας.

Για να περιοριστούν οι δυνητικές αρνητικές συνέπειες για τους καταθέτες και τους φορολογουμένους από τις κερδοσκοπικές δραστηριότητες των αγορών εξετάζεται, σε παγκόσμιο επίπεδο, ο πλήρης ή μερικός διαχωρισμός μεταξύ των εμπορικών (καταθέσεων και δανείων προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά) και επενδυτικών (κερδοσκοπικών) δραστηριοτήτων των τραπεζών, όπως για παράδειγμα είχε καθιερωθεί με το Glass Steagall Act το 1933 και ίσχυσε μέχρι το 1999 στις ΗΠΑ.

Ειδικότερα στις ΗΠΑ εφαρμόστηκε μετά την κρίση του 2007-2008 ο κανόνας Volcker, με βάση τον οποίο απαγορεύτηκαν ορισμένες κερδοσκοπικές δραστηριότητες των τραπεζών (π.χ. να κατέχουν hedge funds και να κερδοσκοπούν για λογαριασμό τους). Αλλά οι αμερικανικές τράπεζες βρήκαν τρόπους να προσπεράσουν τα εμπόδια αυτά (π.χ. μέσα από έμμεσους τρόπους ελέγχου των hedge funds). Επίσης το Dodd-Frank Act, που ψηφίστηκε από το Κογκρέσο τον Ιούλιο του 2010, και προβλέπει τον αποκλειστικό έλεγχο των τραπεζών από την Fed καθώς και τον έλεγχο των παραγώγων και την απαγόρευση κερδοσκοπικών δραστηριοτήτων των εμπορικών τραπεζών για λογαριασμό τους, καθυστερεί να εφαρμοστεί λόγω της αντίστασης των κατεστημένων χρηματοπιστωτικών lobbies(7).

Στην Ευρώπη, η πρόωθηση των κανονισμών για την τραπεζική εποπεία στο πλαίσιο της νέας Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής που καθιερώθηκε την 1η Ιανουαρίου 2011, και της τραπεζικής ένωσης γενικότερα, προσκορπεί στις αντιθέσεις μεταξύ κρατών-μελών της (π.χ. σε ό,τι αφορά τον αριθμό των τραπεζών που θα ελέγχονται. Οι Γερμανοί εξείρασαν τις προβληματικές περιφερειακές τους τράπεζες από τον

εποπικό μηχανισμό της ΕΚΤ, το λογιστικό πρότυπο κ.ά.).

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, η κυβέρνηση υιοθέτησε το σχέδιο Vickers, που επιδιώκει να στεγανοποιήσει τις εμπορικές από τις κερδοσκοπικές δραστηριότητες των τραπεζών, ενώ η γαλλική κυβέρνηση αντιμετώπισε το πρόβλημα επιβάλλοντας στις γαλλικές τράπεζες να συγκεντρώνουν τις κερδοσκοπικές τους δραστηριότητες σε μία ξεχωριστή και διακριτή θυγατρική(8). Ωστόσο η εφαρμογή των μέτρων αυτών θα ισχύσει από το 2019 στη Μεγάλη Βρετανία και το 2015 στη Γαλλία.

Χωρίς όμως διεθνή συνεργασία και συντονισμό για τον αποτελεσματικό έλεγχο των κερδοσκοπικών δραστηριοτήτων στις χρηματοπιστωτικές αγορές, τα μέτρα αυτά δεν μπορούν να εξαλείψουν τους πιστωτικούς κινδύνους. Οι καθυστερήσεις στο πλαίσιο του Financial Stability Board, που δημιουργήθηκε με απόφαση του G20 τον Απρίλιο του 2009, όσον αφορά την προώθηση της παγκόσμιας εποπείας και του συντονισμού των πολιτικών σχετικά με το χρηματοπιστωτικό τομέα (π.χ. άρνηση πολλών χωρών να επιβάλλουν το φόρο Tobin στις χρηματοοικονομικές συναλλαγές, να ελεγχθούν αποτελεσματικά τα hedge funds, οι off shore εταιρείες, οι οίκοι αξιολόγησης κ.ά.), οφείλονται στις πιέσεις των ισχυρών χρηματοπιστωτικών συμφερόντων, όπως δήλωσε πρόσφατα η διευθύντρια του ΔΝΤ(10).

Για να επανέλθουμε όμως στην Ευρώπη, επαναλαμβάνουμε ότι η πολιτική της δημοσιονομικής λιτότητας και της εσωτερικής υποτίμησης που προσπαθεί να επιβάλει η Γερμανία στα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης έχει ήδη οδηγήσει σε κατάρρευση την ευρωπαϊκή οικονομία με επιπτώσεις και στον υπόλοιπο κόσμο. Στο G20, που συνεδρίασε πρόσφατα στη Μόσχα (15-16 Φεβρουαρίου 2013), αναγνωρίστηκε η ανάγκη, παρά τις αντιρρήσεις της Γερμανίας, να επιβραδυνθούν οι δημοσιονομικές πολιτικές λιτότητας και να μειωθεί το χρέος και συγκεκριμένα να μη μειωθούν κατά το ήμισυ τα δημοσιονομικά ελλείμματα και το χρέος μέχρι το 2013, αλλά η διαδικασία αυτή ν' αρχίσει από το 2016 ώστε να μην πνιγεί η ανάπτυξη.

“The Eurozone will go on facing the threat of the debt crisis as long as it is not rising to the occasion and not promoting measures to protect itself and guarantee its cohesion. A necessary precondition is to safeguard its growth process, its social cohesion and strengthen further its mechanisms that provide democratic legality”. It was with this conclusion of catalytic importance, which is also a responsible political proposal, that Mr. Panagiotis Roumeliotis, professor of International Political Economy in the Panteion University in Athens, closed a recent speech of his on the subject of “The financial crisis and the debt crisis in the Eurozone” with which he started a series of special lectures. After the successful publication of his book with the title “The unknown backstage of the resort to the IMF”, once more Mr. Roumeliotis provides not only responsible answers but with the reliability of his analyses he also provides the necessary scientific and political arguments so that “what is called “social solidarity” will be put into practice, and the actions and policies that lead to further recession, unemployment, social unrest and marginalisation of the European South will cease to exist ...”.

**Ο Παναγιώτης Ρουμेलιώτης είναι καθηγητής Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Οικονομίας στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου. Από τον Μάρτιο του 2010 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2011 διετέλεσε αναπληρωτής εκτελεστικός διευθυντής στο ΔΝΤ. Έχει διατελέσει υπουργός Εμπορίου και Εθνικής Οικονομίας στα κυβερνήσεις Ανδρέα Γ. Παπανδρέου. Το 1989 εκλέχτηκε Ευρωβουλευτής και το 1997 ειδικός Εκπρόσωπος του Συμβουλίου της ΕΕ στη διαδικασία Σταθερότητας στα Βαλκάνια. Το 2000 το Συμβούλιο της Ευρώπης και το Συμβούλιο της ΕΕ τον εξέλεξαν Πρόεδρο για τον Εκδημοκρατισμό και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στα Βαλκάνια.*

ΣΕΒ

Δώστε μας δραστηριότητες του ελληνικού Κράτους

Με τον πρόεδρο του ΣΕΒ Δημ. Δασκαλόπουλο να συμφωνεί, προσφωνώντας τον πρόεδρο του «Σύριζα» με όσα είπε ο Μαρξ για την βιομηχανία, τον Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης Αλέξη Τσίπρα να επικαλείται στην ομιλία του, τηρουμένων αναλογιών, την ιστορική ρήση του Λένιν για την ανοικοδόμηση μιας κατεστραμμένης χώρας και τον Πρωθυπουργό Αντώνη Σαμαρά να επαναλαμβάνει την εκτίμησή του για την οικονομία ότι «η πτώση σταμάτησε και σύντομα αρχίζει η άνοδος» και την πρόβλεψη ότι «το 2013 θα είναι η τελευταία δύσκολη χρονιά» επισφραγίσθηκε η εφετινή γενική συνέλευση του ΣΕΒ.

Η επόμενη μέρα στην Ελλάδα πάντως είναι δύσκολο να προσδιορισθεί, με δεδομένη και τη νέα ψυχρολουσία από τις Βρυξέλες που παρά την πρόοδο «βλέπουν» νέα μέτρα, με αφορμή τη νέα μαύρη τρύπα αλλά και τις εκτιμήσεις της οικονομικής επιτροπής της Βουλής για τον προϋπολογισμό. Το ίδιο ισχύει και για την διαμόρφωση των πολιτικών συσχετισμών, αφού τα δημοσκοπικά ευρήματα αναδεικνύουν τον τεμαχισμό των πολιτικών δυνάμεων, καταγράφοντας ιδεολογική αμηχανία και την οργή του λαού.

Η εντύπωση πάντως που αποκόμισε η επιχειρηματική κοινότητα κυρίως από την πρωινή «κλειστή» συνεδρίαση της συνέλευσης Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών ήταν η αμοιβαία αποδαιμονοποίηση ριζοσπαστικής αριστεράς και κεφαλαίου σε μια πρώτη θεσμική επαφή. Το δόγμα του πατριάρχη της βιομηχανίας Μποδοσάκη «με το Ντοβλέι μπρέ» μάλλον αποτελεί ιστορικό παρελθόν. Τώρα φαίνεται όλοι αποκηρύσσουν την αντίληψη της κρατικοδίαιτης βιομηχανίας αλλά στο ΣΕΒ την διαδέχεται η αντίληψη της ιδιωτικοποίησης του κράτους.

Άλλωστε και ο πρόεδρος του ΣΕΒ ήταν σαφής στην ομιλία του, ενώπιον του Πρωθυπουργού: «Καθώς τα περιθώρια ολοένα και στενεύουν πιστεύουμε ότι τώρα απαιτείται μια ριζικά αντιστροφή της ίδια της οικονομικής μας αντίληψης, που να σηματοδοτηθεί με σημαδιακές καινοτομίες», όπως:

- *Να ζητηθεί από τις Βρυξέλες η δετής κατάργηση της διαχείρισης του ΕΣΠΑ από το κράτος. Η διαχείριση των πόρων, που δεν έχουν απορροφηθεί να αναληφθεί από ομάδα ελληνικών και ξένων Τραπεζών.*
- *Να ιδρυθεί Ταμείο Πληρωμής των οφειλών του Δημοσίου, ώστε οι πιστωτές του Δημοσίου να παίρνουν πιο γρήγορα τα λεφτά τους.*
- *Το ΤΑΙΠΕΔ, πέραν των μεγάλων ιδιωτικοποιήσεων να καταρτίσει σε συνεργασία με τους παραγωγικούς φορείς, έναν οδικό χάρτη για την μεταφορά δραστηριοτήτων από το δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα.*
- *Να μπορούν οι επιχειρηματίες με δική τους πρωτοβουλία να προτείνουν να αναλάβουν δραστηριότητες του κράτους-εκτός από αυτές που αφορούν την εθνική άμυνα και δημόσια ασφάλεια.*

Αυτά όμως μπορεί να τα συμφωνήσει μόνο κυβερνητική εξουσία με την επιχειρηματική ηγεσία. Και αυτό όπως φαίνεται είναι το νέο «αγκάθι» της τρικομματικής κυβέρνησης και

του ανασχηματισμού που επίκειται.

Εξ άλλου η αποκρατικοποίηση εξπρές του ΟΠΑΠ δεν είναι κάτι που αφορούσε τον σκληρό πυρήνα της εγχώριας επιχειρηματικότητας η την παράδοση του ΣΕΒ, όπως και η προσέλκυση του κινεζικού ενδιαφέροντος και η επίσημη επίσκεψη Σαμαρά στο Πεκίνο. Όσο για τις σχέσεις του ημεδαπού κεφαλαίου με την Αριστερά η προσφώνηση-άνοιγμα του προέδρου του ΣΕΒ στον κ.Τσίπρα, υπήρξε αποκαλυπτική, «Δεν χρειάζεται προφανώς να συμφωνούμε σε όλα. Επιβάλλεται όμως να μπορούμε να συζητούμε για όλα...»

«...Όλοι έχουμε συμφέρον από μία σύγχρονη ιδιωτική οικονομία και ένα σύγχρονο κράτος. Η αγορά και η Αριστερά μπορούν να συγκλίνουν και σε αυτόν το στόχο...»

Το μήνυμα όμως της αξιωματικής αντιπολίτευσης που βγάνει από την ομιλία Τσίπρα δεν φαίνεται να διευκολύνει τις βιομηχανικές επιδιώξεις Δηλώνει «έτοιμος να αναλάβει την ιστορική ευθύνη της διακυβέρνησης της χώρας» επισφραγίζοντας στην ομιλία του στη γενική συνέλευση του ΣΕΒ: «...Εμείς θέλουμε να ανασυγκροτήσουμε την οικονομία, την κοινωνία, την χώρα, που άλλοι διαλύουν.

Κι αυτό δεν μπορεί, δεν είναι δυνατόν να γίνει και δεν θα γίνει, με ελεεινά αμειβόμενο εργατικό δυναμικό, με ρακένδυτους και ανασφαλείς εργαζόμενους, με εκατομμύρια ανέργους η υπόδουλους σε διαλυμένες εργασιακές σχέσεις...» Έτσι το πολιτικό ακροατήριο της επιχειρηματικής κοινότητας μάλλον αναγκαστικά περιορίζεται, σε αυτή τη φάση, στην κυβέρνηση και στα κόμματα που την στηρίζουν. Εκτός και αν ο ξαφνικός έρωτας του ΣΕΒ με την σημερινή αξιωματική αντιπολίτευση, συνδέεται με πρόβλεψη εξελίξεων για το εσωτερικό των κομμάτων η σύντομες κάλπες. Δέλτα

Δασκαλόπουλος-Τσίπρας συζήτηση σε εξέλιξη. Δεξιά τους(και στο σπυρμιότυπο) ο ιστορικός πρόεδρος του ΣΕΒ Ιάσων Σιράτος εμφανώς ενοχλημένος.

ΚΟΥΡΕΜΑ-ΜΝΗΜΟΝΙΟ-ΑΟΖ

«Λύση» και στο Κυπριακό θέλουν τώρα οι Βρυξέλλες

Πέμπτη βράδυ 14 Μαρτίου στο «Χίλτον» της Λευκωσίας.

(Αποκλειστική Ανταπόκριση)

Αρκίζει το 2ο Ενεργειακό Συμπόσιο της Κύπρου και ο υπουργός Συγκοινωνιών, διαβάζει το κείμενο της ομιλίας του νέου Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκου Αναστασιάδη, επειδή ο ίδιος αδυνατεί να παραβρεθεί, αφού έπρεπε να βρίσκεται στην έκτακτη σύνοδο του Eurogroup στις Βρυξέλλες. Από την πρώτη στιγμή γίνεται σαφής ο γεωπολιτικός χαρακτήρας του συνεδρίου με τις ανακοινώσεις των ειδικών για την ΑΟΖ, την παρουσία πολιτικών και διπλωματών από την Ελλάδα, την Κύπρο, το Ισραήλ και άλλες χώρες αλλά και από τα βαριά ονόματα της ενέργειας, της βιομηχανίας πετρελαίου και των αγωγών υδρογονανθράκων. Η ανάγκη για την θέσπιση ενός ενιαίου ενεργειακού δόγματος μεταξύ Κύπρου και Ισραήλ, η κοινή συναίνεση στην κατασκευή του σταθμού LNG στο Βασιλικό, αλλά και η ομόφωνη στήριξη των κομμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας προς την νέα κυβέρνηση για τη συνέχιση της αξιοποίησης του θαλάσσιου ορυκτού πλούτου της Μεγαλονήσου αναδεικνύονται από τους χαιρετισμούς και τις πρώτες τοποθετήσεις των ομιλητών. Ένα κινητό που κυλάει την ώρα του επίσημου δείπνου, σε ένα από τα μηροστικά τραπέζια, φέρνει το μήνυμα σε γνωστό τραπέζι, που ανήσυχος, μοιράζεται σχεδόν αμέσως την πληροφορία με τους παρακαθήμενους. «Στο Eurogroup μεταβαίνει και η Λαγκάρντ...»

Και αυτό όμως δεν προδίδει υποχρεωτικά την τραγωδία που έρχεται.

Ακόμη και όταν την επόμενη δύο αθηναϊκές ιστοσελίδες (zougla.gr και matrix24) με ανταπόκριση συνεργατών τους από την Λευκωσία, δίνουν μια πρώτη γεύση των εξελίξεων αποκαλύπτοντας:

- την θέση του ΔΝΤ για το μέγεθος του κυπριακού τραπεζικού συστήματος και τις υποδείξεις του για άμεσο περιορισμό του σε σχέση με το ΑΕΠ.
- την συμφωνία Σαμαρά -Αναστασιάδη για ενίσχυση της Κύπρου από την Ελλάδα με ανταλλάγματα οι κυπριακές τράπεζες που λειτουρ-

γούν εδώ, να περάσουν (όπως και έγινε) στον έλεγχο συστημικών ελληνικών Τραπεζών. Ένα πάντως είναι βέβαιο. Όσα συζητήθηκαν στο διήμερο ενεργειακό συμπόσιο στη Λευκωσία, που προηγήθηκε των αποφάσεων του Eurogroup, μάλλον εξηγούν, σε μεγάλο βαθμό, τις αποφάσεις που οδήγησαν στη νέα κυπριακή εισβολή με το κούρεμα στις καταθέσεις και το μνημόνιο.

Η σχεδιασμένη, όπως φαίνεται, εγκαθίδρυση στο νησί, επιρροεϊας που εκφράζει τόσο τον παραγωγικό, όσο και τον χρηματοπιστωτικό καπιταλισμό, εξηγεί ίσως και την δήλωση του Επίτροπου Όλι Ρέντ ο οποίος μιλώντας στην Ευρωβουλή (10/05/2013) για το Κυπριακό Μνημόνιο, επέμεινε ότι τώρα είναι «**η κατάλληλη στιγμή να δοθεί νέα πνοή στην επανένωση της Κύπρου...**» γιατί «**..η άμεση διευθέτηση του Κυπριακού είναι η βασική συνταγή για να ξεπεραστεί η δεινή οικονομική κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η νήσος...**»

Αποκτά έτσι ιδιαίτερη σημασία η καταγραφή βασικών επιστημονικών, εισηγήσεων και συμπερασμάτων του 2ου ενεργειακού συμπόσιου της Λευκωσίας (14-15 Μαρτίου), που οργανώθηκε με ιδιαίτερη επιτυχία, από το **Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης (IENE)** και την Εταιρεία Δημοσιότητας, Επικοινωνίας, Εκδόσεων, Διαφημίσεων και Συνεδρίων **FMW financial media way** (με έδρα στη Λευκωσία αλλά γραφεία και στην Αθήνα). Οι εργασίες του Συμποσίου, που ήταν υπό την αιγίδα του **Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (ΚΕΒΕ)**, ξεκίνησαν με το επίσημο δείπνο στο

«Χίλτον» με κεντρικό ομιλητή τον Υπουργό Συγκοινωνιών και Έργων της Κύπρου κ. **Τάσο Μπισόπουλο**, ο οποίος και ανέγνωσε το μήνυμα του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. **Νίκου Αναστασιάδη**.

Στη συνέχεια, χαιρετισμό απεύθυναν ο Πρόεδρος του IENE Δρ. **Γιάννης Δεσούρης**, ο Πρόεδρος του ΚΕΒΕ κ. **Φειδίας Πηλείδης**, ο κ. **Γιάννης Κυπρή**, Διευθύνων Σύμβουλος του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου και ο Διευθύνων Σύμβουλος της FMW κ. **Ιωσήφ Ιωσήφ**. Ο τίτλος του φετινού Ενεργειακού Συμποσίου ήταν «**Ο Ρόλος της Κύπρου στον Ενεργειακό Διάδρομο της Ν.Α. Μεσογείου**».

Μήνυμα εκ μέρους του Προέδρου της Κυπριακής Βουλής κ. Γιαννάκη Ομήρου που ανέγνωσε ο βουλευτής κ. **Νίκος Νικολαΐδης**, αναφέρθηκε ότι η Κύπρος έχει τη δυνατότητα να εξελιχθεί σε βασικό προμηθευτή της ευρωπαϊκής ενεργειακής αγοράς και να συμβάλει έτσι στην ουσιαστική ενίσχυση της ευρωπαϊκής ενεργειακής ασφάλειας, τονίζοντας, παράλληλα, ότι απαιτούνται αποφασιστικές και συνετές κινήσεις ώστε να υπερκεραστούν επιτυχώς τα εμπόδια και να αξιοποιηθούν αποτελεσματικά τα ενεργειακά αποθέματα της χώρας.

Από την πλευρά του ο Αντιπρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού, κ. **Αβέρωφ Νεοφύτου**, τόνισε ότι είναι απαραίτητη η θέσπιση ενός «ενιαίου ενεργειακού δόγματος» μεταξύ Κύπρου και Ισραήλ, ώστε να καταστεί δυνατόν οι υδρογονάνθρακες που ανακαλύπτονται ή που πρόκειται να ανακαλυφθούν στην Ανατολική Μεσόγειο να εξαχθούν προς την Ευ-

Everything that was discussed in the two days symposium on the issue of energy that was organised in Nicosia, before the meeting of the Eurogroup, probably explains to a great extent the decision that led to the new invasion in Cyprus with the haircut on the bank deposits and the signing of the memorandum. The, planned, as it seems, establishing in the island of a commission that expresses both the production and financial capitalism, perhaps explains the statement of Commissioner Oli Ren made in a speech in the European Parliament (10/05/2013) on the Memorandum signed by Cyprus insisting that now is "the appropriate moment to give a new impetus to the reunification of Cyprus ..." because "... the immediate settlement of the Cyprus issue is the fundamental recipe to overcome the adverse economic situation in which the island has come to ...". Hence the recording of the main notifications, papers presented, and the conclusions of the 2nd Symposium on Energy in Nicosia (14-15 of May) has acquired particular importance. The Symposium was organised with great success by the Energy Institute of Southeast Europe and FMW Financial MediaWay, a Publicity, Communication, Publications, Advertising and Conference Organisation Company (with headquarters in Nicosia and also offices in Athens.

ρώπη.

Την διαβεβαίωση ότι το κόμμα του στηρίζει την νέα κυβέρνηση στο θέμα της αξιοποίησης του θαλάσσιου ορυκτού πλούτου της Κύπρου παρέσχε από το βήμα του 2ου Ενεργειακού Συμποσίου ο Γενικός Γραμματέας του ΑΚΕΛ κ. Άνδρος Κυπριανού, χαρακτηρίζοντας προκλητική την αναφορά σε κατασκευή αγωγού για μεταφορά φυσικού αερίου στην Τουρκία καθώς, όπως είπε, η Τουρκία είναι κατοχική δύναμη. Ήδη η θέση του ΑΚΕΛ είναι ΟΧΙ για το Μνημόνιο, άλλη συμφωνία και αμέσως δημοψήφισμα.

Ο πρόεδρος του ΔΗ.ΚΟ κ. Μάριος Καρογιάν επισήμανε ότι η Κύπρος μπορεί πράγματι να μετατραπεί σε ενεργειακό διάδρομο της Νοτιοανατολικής Μεσογείου και στρατηγικός συνεργάτης στο τρίγωνο μεταξύ Ισραήλ, Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο κ. Πάμης Χριστοδουλίδης, εκ μέρους της ΕΔΕΚ, αναφέρθηκε στην ανάγκη για κοινή ενεργειακή πολιτική της ΕΕ, λέγοντας πως είναι επιβεβλημένη για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων.

Εκ μέρους των Οικολόγων, η Εκπρόσωπος του Κινήματος Ελένη Χρυσοστόμου ανέφερε ότι η Κύπρος έχει εισέλθει στον παγκόσμιο ενεργειακό χάρτη μετά τις πρόσφατες ανακαλύψεις υδρογονανθράκων στην ΑΟΖ της, γεγονός που αλλάζει τα δεδομένα.

Ο Πρόεδρος της ΡΑΕΚ κ. Γιώργος Σιαμιάς, τόνισε πως η στενή συνεργασία μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου στα ενεργειακά θέματα και η περαιτέρω ανάπτυξη της ενεργειακής συνεργασίας με το Ισραήλ και άλλες χώρες της ΝΑ Μεσογείου μπορεί να μετατρέψει την Κύπρο σε αξιόπιστη πολιτική και ενεργειακή γέφυρα μεταξύ Ευρώπης και Μέσης Ανατολής, που θα συμβάλει στην ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού της Ευρώπης.

Αλλά και ο Υπουργός Εμπορίου Βιομηχανίας και Τουρισμού κ. Γεώργιος Λακκοτρύπης απευθύνοντας χαιρετισμό στο 2ο Ενεργειακό Συμπόσιο Κύπρου, τόνισε ότι οι ανακαλύψεις στην ΑΟΖ της Κύπρου δημιουργούν μεγάλες προοπτικές συνεργασίας στον ενεργειακό τομέα, ειδικότερα με την Ελλάδα και το Ισραήλ στο παρόν στάδιο, όπου μέσα από συγκεκριμένες υποδομές αξιοποίησης των υδρογονανθράκων η Κύπρος μπορεί να αποτελέσει τον σύνδεσμο της Ευρώπης με τα κοιτάσματα υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο, μέσω της δημιουργίας ενός πρόσθετου ενεργειακού διαδρόμου

Ο κ. Ευάγγελος Λιιεράτος, Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματολογικής Αλλαγής της Ελλάδας, ανέφερε ότι το φθινόπωρο του 2013 η Ελλάδα θα προχωρήσει σε καθορισμό των ερευνητικών οικοπέδων στη θαλάσσια της περιοχή και πρόσθεσε ότι την Άνοιξη αναμένεται να ξεκινήσει ο γύρος αδειοδοτήσεων. Μάλιστα, υπογράμμισε ότι «το ενδιαφέρον αρχίζει να γίνεται όλο και πιο εντατικό. Η Ελλάς έχει ήδη τα πρώτα έσοδα της από δικαιώματα και πιστεύω ότι μετά την Άνοιξη να έχουμε εξίσου μεγάλες εταιρείες όπως είχατε και εσείς εδώ στην Κύπρο»

Στην αξιοποίηση των κοιτασμάτων φυσικού αερίου στην Κύπρο και την Ανατολική Μεσόγειο επικεντρώθηκε η δεύτερη συνεδρία του Συμποσίου, η οποία ξεκίνησε με εισαγωγικά σχόλια από τον στρατηγό Αντιπρόεδρο και Γενικό Διευθυντή του ΙΕΝΕ κ. Κωστή + Σταμπολή σχετικά με τις παγκόσμιες εξελίξεις στις αγορές φυσικού αερίου και πετρελαίου και στις επιπτώσεις τους στην ανάπτυξη των κοιτασμάτων της Ανατολικής Μεσογείου.

Από την πλευρά του, ο Πρόεδρος της Κυπριακής Εταιρείας Υδρογονανθράκων (ΚΡΕΤΥΚ), κ. Χαράλαμπος Έλληνας, περιέγραψε τον στρατηγικό σχεδιασμό της Κύπρου για την ανάπτυξη των κοιτασμάτων στην κυπριακή ΑΟΖ, ενώ αναφέρθηκε στο χρονοδιάγραμμα που ακολουθείται, το οποίο προβλέπει ότι η τελική επενδυτική απόφαση για την μονάδα LNG θα ληφθεί το 2015, με πιθανή έναρξη κατασκευής το 2016 και έναρξη παραγωγής το 2019-2020. Διευκρίνισε πως η μονάδα θα αρχίσει με την παραγωγή 1 train 5 εκατ. τόννων LNG ετησίως, που σταδιακά θα αυξηθεί στα 15 εκατ. τόννους ετησίως. Επίσης, προέβλεψε ότι ως το 2015 η Κύπρος θα μπορεί – μαζί με το Ισ-

ραήλ – να καλύπτει το 50% της προβλεπόμενης αύξησης της ζήτησης φυσικού αερίου της Ευρώπης.

Ο Δρ. Ντίνος Νικολάου, Γεωλόγος Πετρελαίου, Ενεργειακός Οικονομολόγος, Δ/νων Σύμβουλος της Kanergy Ltd και Μέλος Δ.Σ. του ΙΕΝΕ, ανέλυσε τις τελευταίες εξελίξεις γύρω από τις έρευνες υδρογονανθράκων στην Ελλάδα και σε συγκεκριμένα γεωλογικά και γεωφυσικά χαρακτηριστικά του ελλαδικού χώρου, καθώς και στην ύπαρξη μητρικών πετρωμάτων πετρελαίου στην Δυτική Ελλάδα, αλλά και στη σημασία συνέχισης των ερευνών.

Ο κ. Δημήτριος Μανώλης, Διευθυντής Παρακολούθησης Διεθνών Έργων της ΔΕΠΑ Α.Ε. περιέγραψε τον ρόλο της ΔΕΠΑ στην μεταφορά φυσικού αερίου από την Κύπρο προς την Ελλάδα και την Ευρώπη και τις νέες δυνατότητες που προσφέρουν τα νέα κοιτάσματα σε Κύπρο και Ισραήλ.

Από την πλευρά του, ο κ. Σόλωνας Κασίνης, Εκτελεστικός Διευθυντής της Κυπριακής Εταιρείας Υδρογονανθράκων ανέλυσε τις τελευταίες εξελίξεις στον τομέα των ερευνών και ιδίως μετά από την επιτυχή ολοκλήρωση του β' γύρου και την ανάδειξη των εταιρειών Eni, Kosgas και Total ως αναδόχων για έρευνα και παραγωγή. Επίσης, ο Δρ. Amit Mor, Διευθύνων Σύμβουλος της ισραηλινής ECO Energy, αναφέρθηκε στην τρέχουσα κατάσταση στον τομέα των υδρογονανθράκων του Ισραήλ. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στο κοιτάσμα Tamar, η παραγωγή του οποίου αναμένεται να διοχετευθεί τις επόμενες εβδομάδες στο Ισραήλ και σταδιακά αναμένεται να καλύψει το 70% των αναγκών της χώρας, ενώ αναφέρθηκε και στο θέμα της ασφάλειας υποδομών σε Κύπρο και Ισραήλ.

Οι εργασίες του Συμποσίου ολοκληρώθηκαν με συνεδρίες αφιερωμένες στην Ηλεκτρική Ενέργεια, την Συμπαράγωγή, τις ΑΠΕ και την Ενεργειακή Αποδοτικότητα στην Κύπρο.

Το 2ο Ενεργειακό Συμπόσιο Κύπρου είχε ως Χορηγούς το Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου, τη Δημόσια Εταιρεία Παροχής Αερίου της Ελλάδας (ΔΕΠΑ), ως Υποστηρικτές την ΚΡΕΤΥΚ και τη ΡΑΕΚ, Επίσημο Αερομεταφορέα τις Κυπριακές Αερογραμμές, Χορηγούς Επικοινωνίας το ΡΙΚ και την εφημερίδα "Φιλελεύθερος" και τη Διαδικτυακή Στήριξη των ιστοσελίδων HYPERLINK "http://www.energia.gr" www.energia.gr και HYPERLINK "http://www.nomisma.com.cy" www.nomisma.com.cy

Η πράσινη λίστα του φυσικού αερίου

Το χρησιμοποιούμε στα σπίτια μας, σε καταστήματα, εργαστήρια και επαγγελματικούς χώρους, για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, στη βιομηχανία, στην κίνηση οχημάτων.

Εχει τις ίδιες εφαρμογές και δυνατότητες χρήσης όπως και οι υπόλοιπες ευρέως διαδεδομένες πηγές ενέργειας, με δύο όμως πολύ ουσιαστικά πλεονεκτήματα... είναι πιο οικονομικό και αποδοτικό, και βέβαια πολύ πιο φιλικό προς το περιβάλλον – παρά το γεγονός ότι αποτελεί συμβατικό, μη ανανεώσιμο καύσιμο. Αναφερόμαστε βέβαια στο φυσικό αέριο, που έκανε την είσοδό του στην Ελλάδα μόλις πριν λίγες δεκαετίες, αλλά έχει καταφέρει να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την έναρξη μίας νέας εποχής στον τομέα της ενέργειας για τη χώρα μας – μία εποχή που έχει ήδη ανατείλει σε αναπτυσσόμενες χώρες στην Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική.

Από όλα τα χαρακτηριστικά του φυσικού αερίου, εκείνο που το διαφοροποιεί περισσότερο είναι η προνομιακή του σχέση με τη φύση. Ας δούμε μία λίστα με όσα χρειάζεται να γνωρίζουμε για την επίδραση του στο φυσικό και το οικιστικό περιβάλλον.

Πιο καθαρό

Το «πράσινο» καύσιμο εκπέμπει σημαντικά χαμηλότερους ρύπους σε σχέση με τα υπόλοιπα συμβατικά καύσιμα. Έχει καθαρή καύση, πρακτικά χωρίς καπνό και αιωρούμενα σωματίδια – ουσιαστικά εκπέμπονται μόνο υδρατμοί και πολύ λιγότερο διοξείδιο του άνθρακα από τα υπόλοιπα ορυκτά καύσιμα. Έτσι επιβαρύνει το περιβάλλον κατά 38% λιγότερο σε σχέση με τη χρήση άνθρακα, κατά 28% σε σχέση με τη χρήση μαζούτι και κατά 24% σε σχέση με τη χρήση ντίζελ.

Πιο φιλικό στην υγεία

Η χρήση του συμβάλλει στη μείωση του φαινομένου του θερμοκηπίου, και συνεισφέρει στη μείωση ρύπων που έχουν αρνητική επίδραση στην ανθρώπινη υγεία.

Ακόμα, δεν περιέχει ενώσεις θείου που προκαλούν το φαινόμενο της όξινης βροχής – της οποίας όλοι γνωρίζουμε τις εξαιρετικά αρνητικές επιδράσεις.

Πιο κατάλληλο για το οικιστικό περιβάλλον – στην αυτοκίνηση

Με τη χρήση του φυσικού αερίου ως καύσιμο οχημάτων, απολαμβάνουμε εντυπωσιακές επιδόσεις:

- Ελαχιστοποίηση έως μηδενισμού των εκπομπών καρκινογόνων αρωματικών και πολυκυκλικών υδρογονανθράκων
- Μείωση των εκπομπών οξειδίου του αζώτου μέχρι και 85%
- Μείωση των εκπομπών οξειδίου του άνθρακα πάνω από 90%, και διοξειδίου του άνθρακα μέχρι και 20%
- Μείωση του σχηματισμού νέφους όζοντος κατά 80-90%
- Μείωση των εκπομπών λεπτών σωματιδίων μέχρι και 99%

Η γενίκευση της χρήσης του από οχήματα Μέσων Μαζικής Συγκοινωνίας δημόσιας χρήσης, σε στόλους επαγγελματικών οχημάτων και σε αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης θα έχει πολύ θετική επίδραση στη βελτίωση του περιβάλλοντος των πόλεων που ζούμε – χωρίς να συνυπολογίσουμε ότι οι μηχανές που κινούνται με αυτό είναι κατά 50% λιγότερο θορυβώδεις! Για να το δούμε αυτό με ένα παράδειγμα, αν το 20% των αναγκών σε καύσιμο των οχημάτων στην Ελλάδα καλυφθεί από φυσικό αέριο, ανά έτος, οι ρύποι του CO₂ θα περιοριστούν κατά περίπου 1,5 εκατομμύρια τόνους, το CO θα μειωθεί περίπου κατά 290 τόνους, και τα οξείδια του αζώτου κατά 20 τόνους.

Πιο πράσινο για τις βιομηχανίες

Στη βιομηχανία, η χρήση του προσφέρει μείωση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα κατά 25% - 30% σε σχέση με το πετρέλαιο, και κατά 40% - 50% σε σχέση με το κάρβουνο, ανά παραγόμενη μονάδα ενέργειας. Επιπλέον, η απόδοσή του έχει σαν αποτέλεσμα τη μείωση της συνολικής κατανάλωσης καυσίμου - με απλά λόγια, για την παραγωγή της ίδιας ποσότητας ενέργειας χρειάζεται λιγότερο καύσιμο - κάτι που συνεπάγεται ηπιότερη χρήση των φυσικών πόρων και μικρότερη περιβαλλοντική επιβάρυνση.

4 Ηλεκτρική ενέργεια – καθαρότερη και άφθονη

Το φυσικό αέριο έχει το μικρότερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα από όλα τα συμβατικά καύσιμα όταν χρησιμοποιείται ως καύσιμο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Όταν αναλογιστούμε πόσο πολύ ηλεκτρισμό χρειαζόμαστε καθημερινά σε κάθε τομέα της ζωής μας, γίνεται φανερό ότι η περαιτέρω διάδοση του καυσίμου του αύριο μπορεί να έχει πολύ θετική επίδραση στη συνολικότερη προσπάθεια για την προστασία του περιβάλλοντος.

Για αυτό εξάλλου και η εξάπλωση της χρήσης του, σε αυτόν αλλά και σε άλλους τομείς, αποτελεί προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία θεσπίζει σχετικές πολιτικές.

6 Φροντίδα και για το φυσικό τοπίο

Η μεταφορά και η αποθήκευση του φυσικού αερίου μέσω δικτύων αγωγών δε διαταράσσουν το φυσικό περιβάλλον και δεν προκαλούν ενόχληση στον πληθυσμό και τις τοπικές κοινωνίες. Αντίθετα, συμβάλλει στην τόνωση της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας, ενώ η δραστηριοποίηση των φορέων - εταιριών που έχουν ως αντικείμενο τη δημιουργία υποδομών για τη χρήση του έχει και σαφή κοινωφελή προσανατολισμό.

Πορεία μετάβασης σε μία νέα εποχή

Η μεγάλη ποικιλία χρήσεων, η σταθερότητα, η αφθονία του, το φιλικό προς το περιβάλλον προφίλ του καθιστούν το φυσικό αέριο τη μοναδική ρεαλιστική και πρακτική λύση για ομαλή μετάβαση σε μια νέα εποχή, όπου οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας θα έχουν μεγαλύτερο μερίδιο στο ενεργειακό ισοζύγιο διεθνώς. Επιπλέον, το φυσικό αέριο είναι κατάλληλο ως εφεδρική πηγή ενέργειας σε περιπτώσεις που οι ανανεώσιμες δε μπορούν να ανταποκριθούν στη ζήτηση (για παράδειγμα λόγω καιρικών συνθηκών).

Τα καλύτερα έρχονται – με την ενέργεια του φυσικού αερίου

Η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας αυξάνει όλο και περισσότερο τον ήδη βελτιωμένο, συγκριτικά με τα άλλα καύσιμα, βαθμό

απόδοσης του φυσικού αερίου, τόσο στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, όσο και σε όλους του άλλους τομείς χρήσης του. Επιπλέον μας προσφέρει όλο και περισσότερες εφαρμογές χρήσης – από καύσιμο σε επιβατηγά πλοία και αμαξοστοιχίες, μέχρι πηγή ενέργειας για φωτιστικά σώματα! Στην Ελλάδα είμαστε ακόμα στα πρώτα στάδια της εποχής του φυσικού αερίου. Οι προοπτικές είναι εξαιρετικές, επιτρέποντας μας να είμαστε ιδιαίτερα αισιόδοχοι. Το περιβάλλον, η οικονομία, η ανάπτυξη, οι πόλεις μας, δεν έχουν παρά να ωφεληθούν με πολλούς και μετρήσιμους τρόπους... με την ενέργεια του φυσικού αερίου.

Συμπεράσματα:

- Σημαντικά χαμηλότερη η επιβάρυνση

του φυσικού αερίου προς το περιβάλλον: 38% λιγότερη από τον άνθρακα, 28% από μαζούτ και 24% σε από ντίζελ!

- Ακόμη σημαντικότερη μείωση επιτυγχάνει στη βιομηχανία το φυσικό αέριο: 25% - 30% μείωση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε σχέση με το πετρέλαιο, και 40% - 50% μείωση σε σχέση με το κάρβουνο, ανά παραγόμενη μονάδα ενέργειας!

- Αν μόλις το 20% των απαραίτητων καυσίμων των οχημάτων στην Ελλάδα καλυπτόταν με φυσικό αέριο, οι ρύποι CO₂ θα περιορίζονταν κατά περίπου 1,5 εκατομμύρια τόνους, το CO κατά 290 τόνους, ενώ τα οξείδια του αζώτου κατά 20 τόνους, κάθε χρόνο!

We refer of course of natural gas that made its entrance to Greece a few decades ago and thanks to it now the preconditions for a new for the beginning of a new era in the field of energy in our country have been set – an era that has already arrived in developed countries in Europe and North America.

So its burden on the environment is 38% less in comparison to coal, 28% in comparison to crude oil, and 24% less in comparison to diesel. Its use contributes to the reduction of the greenhouse effect and to the reduction of pollutants with negative effects upon the human health.

Natural gas has the smallest environmental trace when it is used as fuel for the production of electrical power.

Τεχνολογία οικονομικού Οικολογικού τσιμέντου

**Η 1η Γενική
Ευρωπαϊκή
Σύνοδος
πραγματοποιήθηκε
στις 14-15 Μαρτίου
2013 (1st General
Assembling
Meeting) στο
πλαίσιο του
Ευρωπαϊκού
Προγράμματος
Seventh Framework
Programme for
Research (FP7)
με τίτλο:
“ECO-CEMENT-
Νέα μικροβιακή
τεχνολογία
κατακρήμνισης για
την παραγωγή
υψηλής αντοχής,
οικονομικό και
οικολογικό
τσιμέντο”
διάρκειας 3 ετών.**

Η σύνοδος πραγματοποιήθηκε στη Φλωρεντία στις 14-15/3/2013 στις εγκαταστάσεις του Ερευνητικού Κέντρου CNR (Consiglio Nazionale delle Ricerche), στο οποίο συμμετείχε το Πανεπιστήμιο Νεάπολης Πάφου εκπροσωπούμενο από την Δρ. Τζούλια Τζώρτζη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια και Διευθύντρια Ευρωπαϊκών και Ερευνητικών Προγραμμάτων.

Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ECO-CEMENT θα επιτρέψει την ανάκτηση πολύτιμων πόρων από

τη βιομηχανία, τη δέσμευση του CO₂ (δεδομένου ότι το 5% των παγκόσμιων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα προέρχεται από την παραγωγή του τσιμέντου) και τη μετατροπή δομικών προϊόντων σε οικολογικό τσιμέντο, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην κατασκευή νέων υλικών με νέες περιβαλλοντικές εφαρμογές προκειμένου να μετριαστούν οι απειλές προς το περιβάλλον, που προέρχονται από τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και τη διαχείριση των αποβλήτων.

Το Πρόγραμμα ECO-CEMENT επικεντρώνεται σε μία από τις πλέον υποσχόμενες εναλλακτικές λύσεις για την παραγωγή ενός υποκατάστατου τσιμέντου Portland: "Προκαλείται Μικροβιακή καταβύθιση ανθρακικού ασβεστίου (MICP)" με τη χρήση των ουρολιπικών βακτηρίων. Αυτά τα βακτήρια είναι ευρέως διαθεσίμα στο έδαφος και το φυσικό περιβάλλον, μπορεί να ελεγχονται εύκολα και έχουν την ικανότητα να παράγουν τσιμέντο με ένα συγκριτικά πολύ ταχύτερο ρυθμό.

Στη σύνοδο παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των συμμετεχόντων εταιρών στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ECO-CEMENT όπως:

(1) Η Δρ. **Τζούλια Τζώρτζη**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια και Διευθύντρια Ευρωπαϊκών και Ερευνητικών Προγραμμάτων του Πανεπιστημίου Νεάπολης Πάφου, ως εκπρόσωπος του Πανεπιστημίου Νεάπολης Πάφου, το οποίο προσφέρει ένα ολοκληρωμένο φάσμα προπτυχιακών, μεταπτυχιακών προγραμμάτων καθώς και πλούσια ερευνητική δραστηριότητα.

(2) οι κ. κ. Δρ. **Laura Sanchez** της Εταιρία Grupo Essential (συντονιστή του Προγράμματος) κορυφαία ευρωπαϊκή εταιρεία στον κλάδο τσιμέντου.

(3) η κ. **Linda Gaetjen** και η κ. **Katharina Richter** ως Εκπρόσωποι του ερευνητικού μη κερδοσκοπικού οργανισμού Fraunhofer Society (FhG) που ιδρύθηκε το 1949 και περιλαμβάνει 60 Ινστιτούτα Fraunhofer με 18 000 υπαλλήλους σε 40 πόλεις της Γερμανία καθώς και ερευνητικά κέντρα και γραφεία στην Ευρώπη, τις ΗΠΑ και την Ασία.

(4) Ο κ. **JHYPERLINK "mailto:javier.royo@solintel.eu" Javier Royo** ως Εκπρόσωπος της εταιρίας SOLINTEL M & P μιας υψηλής τεχνολογίας συμβουλευτική εταιρία εξειδικευμένη στα θέματα μηχανικών στην Ισπανία.

(5) Οι κ. κ. **Piero Tiano** και **Oana-Adriana Cuzman** ως εκπρόσωποι του Ερευνητικού Κρατικού Ινστιτούτου ICVBC - Istituto per la Conservazione e la Valorizzazione dei Beni Culturali (Ινστιτούτο για την Διατήρηση και Ενίσχυση Αξία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς) της CNR (Consiglio Nazionale delle Ricerche).

(6) Ο κ. **Jay Stuart** ως εκπρόσωπος της Εταιρίας Συμβούλων και Μηχανικών Delap & Waller EcoCo σε θέματα σχεδιασμού και κτιριακών κατασκευών και ακινήτων σε βιομηχανίες με περιβαλλοντική προσέγγιση.

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

240.000 τόνοι συγκομιδή στους μπλε κάδους το 2012

Η Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ) ανακοίνωσε τα ετήσια αποτελέσματα του 2012 από τη λειτουργία των προγραμμάτων ανακύκλωσης υλικών συσκευασίας, τα οποία υλοποιούνται σε όλη την Ελλάδα με τη συνεργασία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), σύμφωνα με την Απολογιστική Έκθεση που, όπως ορίζει το νομικό πλαίσιο, υποβλήθηκε προς έγκριση στο ΥΠΕΚΑ.

Σε μια δύσκολη περίοδο για την οικονομική κατάσταση της χώρας, όπως ήταν αναμενόμενο, σημειώθηκε πτώση στην κατανάλωση και συνεπώς οι ποσότητες των αποβλήτων συσκευασίας παρουσίασαν μείωση κατά 11% σε σύγκριση με το 2011 και κατά 31% συγκριτικά με το 2008. Παρ' όλα αυτά, η μεγάλη αυτή μείωση δεν ανέκοψε, ούτε το 2012, την πορεία της ανακύκλωσης συσκευασιών μέσω του Συστήματος του Μπλε Κάδου. Η ΕΕΑΑ, παρά τη δυσμενή οικονομική συγκυ-

ρία, ενίσχυσε το υφιστάμενο δίκτυο του Συστήματος και επέκτεινε τα έργα του Μπλε Κάδου, φέρνοντας την ανακύκλωση σε ακόμα περισσότερες γωνίες της Ελλάδας. Είναι ενδεικτικό ότι το σύστημα του Μπλε Κάδου έχει αναπτυχθεί εκτός από την Κρήτη και σε 24 επιπλέον νησιά, με περίπου 431.000 μόνιμους κατοίκους και χιλιάδες επισκέπτες. Συνολικά, στο τέλος του 2012, 240 ΟΤΑ σε όλη τη χώρα ήταν συμβεβλημένοι με το Σύστημα της ΕΕΑΑ με αποτέλεσμα τα έργα του μπλε κάδου να εξυπηρετούν περίπου 9 εκατομμύρια κατοίκους.

Παράλληλα, το 2012, οι συμβεβλημένες με το Σύστημα επιχειρήσεις έφτασαν τις 1.720, γεγονός που αποδεικνύει την υποστήριξη της ανακύκλωσης συσκευασιών από την επιχειρηματική κοινότητα της χώρας μας καθώς και την εμπιστοσύνη της στο έργο της ΕΕΑΑ.

Οι κάδοι που έχουν παραδοθεί στους συμβεβλημένους ΟΤΑ σε όλη την Ελλάδα σήμερα έχουν φτάσει τους 138.000 και τα οχήματα ανακύκλωσης τα 400. Είναι επίσης, χαρακτηριστικό ότι ήδη από τον Οκτώβριο του 2012, η ΕΕΑΑ υλοποιεί την παράδοση, προς τους συνεργαζόμενους ΟΤΑ, 50 νέων οχημάτων συλλογής και περίπου 45.000 επιπλέον μπλε κάδων, αυξάνοντας δηλαδή, κατά 40% το υφιστάμενο δίκτυο των μπλε κάδων σε όλη τη χώρα, που θα ολοκληρωθεί στο τέλος του 2013. Επιπλέον, το προηγούμενο έτος η ΕΕΑΑ πραγματοποίησε και σημαντικές επενδύσεις εκσυγχρονισμού των Κέντρων Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) που διαχειρίζεται. Στο τέλος του 2012 λειτουργούσαν σε όλη την Ελλάδα συνολικά 28 ΚΔΑΥ.

Σύμφωνα με τα επίσημα αποτελέσματα του Συστήματος της ΕΕΑΑ περίπου 240.000 τόνοι ανακυκλώσιμων υλικών (συσκευασίες και χαρτί εντύπων) ανακτιήθηκαν από τους μπλε κάδους το 2012, ενώ πρόσθετοι 200.000 τόνοι ανακύκλωσης πιστοποιήθηκαν από το Σύστημα για λογαριασμό των αρμόδιων αρχών (Βιομηχανικά και Εμπορικά Απόβλητα Συσκευασίας και άλλες πηγές). Συναθροζοντας τις πο-

σότητες διαπιστώνουμε ότι το 2012 διασώθηκαν από τους χώρους ταφής περίπου 440.000 τόνοι συσκευασιών και καρπού εντύπων συμβάλλοντας σημαντικά στην προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και την άμβλυση του οξυμένου προβλήματος των απορριμμάτων.

Εκτός από τα έργα του μπλε κάδου, η ΕΕΑΑ αναπτύσσει κατά περίπτωση και ποικιλία ευελιγμων έργων και ειδικών δράσεων με σκοπό την ανάκτηση και ανακύκλωση υλικών συσκευασίας από τα δημοτικά απορρίμματα, όπως για παράδειγμα τη συλλογή γυαλιού από επαγγελματικούς χώρους, τα πολλαπλά ρεύματα αποβλήτων συσκευασίας (π.χ. στα νησιά) κλπ, με σημαντικά αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, οι ποσότητες γυάλινων συσκευασιών που ανακυκλώθηκαν μέσω των ειδικών δράσεων το 2012 αυξήθηκαν κατά 32% σε σχέση με το 2011 και ανήλθαν σε 18.000 τόνους, γεγονός που οφείλεται στην επέκταση των ειδικών δράσεων για τη συλλογή γυάλινων φιαλών από επαγγελματικούς χώρους και στην αύξηση των επιχειρήσεων που συμμετέχουν.

Ο κ. Γιάννης Ραζής, Γενικός Διευθυντής της Ελληνικής Εταιρείας Αξιοποίησης Ανακύκλωσης, τονίζει: «Μία ακόμη χρονιά και παρά τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, το Σύστημα των μπλε κάδων ανταποκρίθηκε με συνέπεια στις ανάγκες των δήμων και των πολιτών για ορθή και αποτελεσματική ανακύκλωση των συσκευασιών. Η ΕΕΑΑ, διατηρώντας τη δέσμευσή της για συνεχή ανάπτυξη του δικτύου των Μπλε Κάδων, με συντονισμένες προσπάθειες τη χρονιά που μας πέρασε, έδωσε τη δυνατότητα σε σχεδόν 9 εκ. του ελληνικού πληθυσμού να συμμετέχει στην Ανακύκλωση Συσκευασιών. Εκτός από τις προσπάθειες της ΕΕΑΑ και των συνεργαζόμενων Δήμων, που πρέπει να ενταθούν, οφείλουμε να υπογραμμίσουμε ότι και η καθημερινή υιοθέτηση της ορθής συμμετοχής στην ανακύκλωση πρέπει να αποτελεί συνειδητή ατομική επιλογή κάθε πολίτη που τον ενδιαφέρει το μέλλον του και φροντίζει για το φυσικό περιβάλλον. Χρειάζεται προσπάθεια από όλους μας για να γίνει καλύτερος ο κόσμος που θα ζήσουμε εμείς και τα παιδιά μας.»

Ανακύκλωση

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΗΣ Ε.Ε.

«Ο κόσμος όπως σου αρέσει»

Αντιπρόσωποι της βιομηχανίας και του δημόσιου τομέα από 10 κράτη μέλη της ΕΕ συμμετέχουν σε αποστολή στη Δανία και επισκέφθηκαν μια σειρά επιχειρήσεων που υλοποιούν πρωτοποριακά σχέδια στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης.

Η αποστολή αυτή σηματοδοτεί την έναρξη σειράς εκδηλώσεων, οι οποίες οργανώνονται από ενδιαφερόμενους φορείς και αποσκοπούν στην προώθηση της εμπληματικής εκστρατείας της Επιτροπής για το κλίμα με την ονομασία «A world you like» («Ο κόσμος όπως σου αρέσει»).

Από τότε που εγκαινιάστηκε τον Οκτώβριο του περασμένου έτους, πάνω από 150 εταιρείες έχουν δηλώσει συμμετοχή στην εκστρατεία αυτή ως εταιρείες και υποστηρικτές. Κατά τους επόμενους μήνες, ορισμένοι από τους εταιρείες αυτούς θα διοργανώσουν συνέδρια, εκθέσεις, εκδηλώσεις και άλλες παρόμοιες δράσεις, με στόχο την

ανταλλαγή βελτιστων πρακτικών και τη βελτίωση της ενημέρωσης σχετικά με το πώς η ενίσχυση της δράσης για το κλίμα μπορεί να συνδυασθεί με οικονομικά οφέλη και με μια καλύτερη ποιότητα ζωής. Η συγκεκριμένη αποστολή, η οποία τιτλοφορείται «Engage in Energy Efficient Production» («Για μια αποδοτική από ενεργειακή άποψη παραγωγή»), οργανώνεται από τη Συνομοσπονδία Βιομηχανιών της Δανίας ως συμβολή στην εκστρατεία δράσης για το κλίμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την ονομασία «Ο κόσμος όπως σου αρέσει», η οποία αποδίδει έμφαση στις λύσεις αδιαμφισβήτητης ωφελιμότητας, ούτως ώστε η δράση για το κλίμα να αποφέρει συγχρόνως οικονομικά οφέλη. Η Connie Hedegaard, Επίτροπος αρμόδια για τη Δράση για το Κλίμα, δήλωσε σχετικά τα εξής: «Η πραγματική πρόκληση σε σχέση με το κλίμα είναι να εφαρμόσουμε τις λύσεις που ήδη γνωρίζουμε με την απαιτούμενη ταχύτητα. Για τον λόγο αυτό, έχει καθοριστική σημασία να διαδίδονται οι ορθές πρακτικές και να μην προσπαθεί ο κάθε ενδιαφερόμενος να επανεφεύρει τον τροχό».

Πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε μια πλειάδα τομέων, από τα τρόφιμα μέχρι τα βιομηχανικά εξαρτήματα, γεγονός που καταδεικνύει ότι η ενεργειακή απόδοση μπορεί δυναμικά να αποφέρει οικονομικά οφέλη σε επιχειρήσεις όλων των κλάδων. Παράδειγμα αποτελεί η Grundfos, μια από τις επιχειρήσεις που συγκαταλέγεται στους σημαντικότερους κατασκευαστές αντλιών παγκοσμίως, με ετήσιο κύκλο εργασιών ύψους 3 δισεκατομμυρίων ευρώ. Από το 2008, η εν λόγω εταιρεία μείωσε τις εκπομπές ρύπων οι οποίες προκαλούνται από την παραγωγή της κατά περισσότερο από 11% (το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί συνολικά σε πάνω από 14.000 τόνους), χάρη στην υλο-

ποίηση στοχοθετημένων σχεδίων ενεργειακής απόδοσης. Κατά την ίδια χρονική περίοδο, ο κύκλος εργασιών της αυξήθηκε κατά σχεδόν 20%. Μόνον στη Δανία, η εταιρεία εκτιμά ότι πέτυχε εξοικονόμηση πόρων ύψους 2,5 εκατ. ευρώ ετησίως χάρη σε μέτρα ενεργειακής απόδοσης. Ο Carsten Bjerg, διευθύνων σύμβουλος της Grundfos, δήλωσε σχετικά: «Για μας, η ενεργειακή απόδοση έχει σχέση με το σωστό επιχειρείν, αλλά και με τη βιωσιμότητα. Μέσω της εξοικονόμησης ενέργειας και της μείωσης των εκπομπών CO₂, επιτυγχάνουμε μείωση του κόστους παραγωγής μας. Με τον τρόπο αυτό βελτιώνεται η αποδοτικότητα και η ανταγωνιστική μας θέση. Πρόκειται πραγματικά για θέμα κοινής λογικής».

Από την έναρξή της τον Οκτώβριο του 2012, η εκστρατεία «Ο κόσμος όπως σου αρέσει» προσέλκυσε περισσότερους από 20.000 οπαδούς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και περισσότερους από 150 επίσημους εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων δημόσιων αρχών, μη κυβερνητικών οργανώσεων, πανεπιστημίων και επιχειρήσεων. Αποσκοπεί να αναδείξει τις υφιστάμενες οικονομικά αποδοτικές λύσεις για την επίτευξη του στόχου της ΕΕ σχετικά με την κατά 80-95% μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέχρι το 2050, καθώς και να ενθαρρύνει την ανάπτυξη νέων λύσεων.

Για περισσότερες πληροφορίες:

Δικτυακός τόπος της Επιτροπής Connie Hedegaard:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/hedegaard/index_en.htm

«A world you like» – Δικτυακός τόπος της εκστρατείας:

<http://world-you-like.europa.eu/en/>

«A world you like» – Σελίδα της εκστρατείας στο Facebook:

<http://www.facebook.com/EUClimateAction>

Μήπως είναι καιρός για κάποιες αλλαγές;

Πρόγραμμα «Εξοικονόμηση Κατ' Οίκον»

Βελτιώστε την ενεργειακή απόδοση της κατοικίας σας και εξοικονομήστε ενέργεια, χρόνο και χρήματα φροντίζοντας παράλληλα το περιβάλλον με:

- **100% επιδότηση επιτοκίου**
- **Επιχορήγηση έως 70% στο κόστος εργασιών**
- **Κάλυψη του κόστους των ενεργειακών επιθεωρήσεων**
- **Σύμβουλο έργου, χωρίς επιβάρυνση**

Κάντε τώρα την αίτησή σας στο δίκτυο καταστημάτων της Τράπεζας Πειραιώς και της ΑΤΕbank.

η περιφέρειά σας στο επίκεντρο της ανάπτυξης
 Η δράση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΙΑΝ II), του Ε.Π. Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη (ΕΠΠΕΡΑΑ) και των Π.Ε.Π. Μακεδονίας - Θράκης, Κρήτης και Νήσων Αιγαίου, Θεσσαλίας - Στερεάς - Ηπείρου, Αττικής με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

<http://exoikonomisi.ypeka.gr>

Για περισσότερες πληροφορίες, τηλεφωνήστε στο 18 28 38. www.piraeusbank.gr

Επιστημονική
Εταιρεία
Ανάπτυξης
της Περιφέρειας

Αντιμέτωποι με την κρίση Πολιτική - Επιχειρήσεις - Εργαζόμενοι

Οδηγός βιώσιμης στρατηγικής για τους κοινωνικούς εταίρους

Sustainable Enterprise Programme

